

LANDSRÅDET FOR HEIMEVERNET

TELEFON 23 09 69 72 TELEFAKS 2309 6668 MOBILTELEFON 990 96 972 E-POST post.lrhv@mil.no
POSTADRESSE: POSTMOTTAK FST/HVST 2617 LILLEHAMMER
BESØKSADRESSE: AKERSHUS FESTNING, BYGNING 61 OSLO

23 oktober 2008

Stortingets forsvarskomiteé

Gjenpart:

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen	(1)
Generalinspektøren for Heimevernet	(1)
Landsrådets representanter	(27)

Vedtatt enstemmig av Landsrådet for Heimevernet på Landsrådsmøte nr II 2008

Konsekvenser ved redusert treningsaktivitet for Heimevernet i 2009

Landsrådet for Heimevernet hadde landsrådsmøte nr II 2008 den 22. og 23. oktober 2008. Landsrådet for Heimevernet består av følgende representanter:

- Tillitsvalgte landsrådsrepresentanter fra HV-distriktene HV-01, HV-03, HV-05, HV-07, HV-08, HV-09, HV-11, HV-12, HV-14, HV-16, HV-17, HV-18 og Sjøheimevernet.
- Sentralt oppnevnte landsrådsrepresentanter fra følgende sivile organisasjoner: Det frivillige Skyttervesen, Landsorganisasjonen i Norge, Norges Bondelag, Norges Fiskarlag, Norges Idrettsforbund, Norges Lotteforbund, Norges Røde Kors, Norske Kvinners Sanitetsforening, Næringslivets Hovedorganisasjon, KS og Landsrådet for Norske Barne- og Ungdomsorganisasjoner.

Landsrådet for Heimevernet har tidligere vist tilfredshet i forhold til de føringer som ligger i St. prp. nr 48(2007 – 2008). Heimevernet skal fortsatt være lokalt forankret med kunnskap om forhold i nærområdene og ha et fottavtrykk i nesten alle kommuner i landet. Landsrådet for Heimevernet er spesielt tilfreds med omtalen av Regjeringens hovedprioriteringer og forsvarspolitiske mål. Denne forankringen kommer spesielt frem i understreking av at Heimevernet gir Forsvaret legitimitet i befolkningen, at Heimevernet ser helhetlig på løsningen av sikkerhetsutfordringer og står for mye av det sivilt-militære samarbeidet og samfunnsikkerheten fra Forsvarets side.

I Innstilling S. nr 318 – 2007 – 2007 fra forsvarskomiteen til Stortinget viderefører og støtter komiteen disse føringene. Komiteen støtter ønsket om å øke HVs evne til samvirke med andre forsvarsgrener og styrke HVs anvendbarhet. Heimevernet skal videreutvikles mot et enda mer relevant og effektivt verktøy for nasjonal suverenitetshevdelse, krisehåndtering og støtte til det sivile samfunn. Hele komiteen understreker også spesielt viktigheten av at HV's avdelinger holder et tilfredsstillende trenings- og øvelsesnivå (s. 50)

Landsrådet for Heimevernet mener dette ikke vil kunne oppnås i 2009, da St prp nr 1 (2008 – 2009) gir budsjettrammer som ikke legger opp til trening av forsterknings- og oppfølgingsstyrkene (FO-styrkene) i 2009. Nedenfor har Landsrådet skissert noen av konsekvensene av redusert treningsaktivitet i 2009.

Konsekvenser ved redusert treningsaktivitet i 2009

Som et resultat av den forrige langtidsplanen for Forsvaret (St. prp. Nr 42 (2003-2004)) ble kvalitets- og kulturreformen gjennomført i Heimevernet. Et av resultatene i den forrige langtidsplanen for Forsvaret var at Heimevernet skulle ha 50 000 godt trente soldater i stedet for 83 000 dårlige trente soldater.

Resultatet i dag er at 5000 soldater, som tilhører innsatsstyrken, er godt trent og utrustet. Når det gjelder de 40 000 soldatene i FO-styrken ble 82% prosent av disse trent i 2006. I 2007 ble 78% trent. Prognosen for 2008 er 53%. I 2009 er det ikke satt av noen midler for trening av FO-styrken. Konsekvensene av dette er at gjennomsnittlig 20% av strukturen ikke har trent på 3 år i 2010. Da vil man sitte igjen med 5000 godt trente soldater, og ikke 45 000 slik reformen ga lovnader om.

I løpet av kvalitetsreformens første år har man klart å bygge opp HV's kvalitet og derigjennom også HV-soldatenes motivasjon. Å nå "slå beina under" denne gryende motivasjonen ser vi som kritisk, da dette vil kunne sette oss tilbake til motivasjonsstatus før kvalitetsreformen.

FO-styrkens øvelser er den viktigste rekrutteringsbrønnen til innsatsstyrken, og manglende øvelse vil svekke rekrutteringen.

Det er på FO-styrkens øvelser man får kjennskap til personell som er egnet til ledelses- og spesialistoppgaver. Manglende øvelser vil kunne føre til at de som får tilbud om kurs ikke nødvendigvis vil være de som er mest egnet.

Nytt materiell er delvis innført og opplæring er delvis gjennomført. Dette materiellet er ofte teknologisk mer avansert enn hva tilfellet var for noen år tilbake. Dette krever snarere mer trening enn mindre, og ikke minst jevnlig repetisjon. Et langt opphold fra trening slik det nå legges opp til, vil medføre at allerede gjennomført trening mister mye av sin verdi.

Pålagt årlig nykvittering og våpenkontroll vil ikke kunne gjennomføres. Dette medfører skyteforbud på alle våpen som er utkvittert til den enkelte og svekket materiellkontroll. Når treningen tas opp igjen vil da ytterligere tid gå med til å gjennomføre slike kontroller i stor skala.

Flere distrikter har nå jobbet aktivt med å øke kvinneandelen og har nylig rekruttert flere kvinner. Disse er i stor grad godt motivert. Det fryktes nå hva som vil skje med deres motivasjon og det videre rekrutteringsarbeidet når disse kvinnene allikevel ikke får trent som forutsatt.

Heimevernet er avhengige av å fremstå som troverdige i samfunnet. Kvalitetsreformen har langt på vei bidratt til dette. Men dersom de fleste HV-soldatene ikke trenes vil troverdigheten svekkes. Heimevernet er på papiret 45 000 godt utrustede soldater med godt treningsgrunnlag, men i realiteten vil man nå kun ha 5000 godt trente innsatsstyrkesoldater.

Svekket treningsmengde gir manglende samtrenning og derigjennom svekket § 13 respons. Både distriktssjefer og befal vil ikke kjenne soldatenes kapasitet, og soldatene vil ikke kjenne sitt befal. Dårlig trente mannskaper vil dessuten kunne svekke HV's troverdighet ovenfor våre samarbeidspartnere, som for eksempel politiet.

HV's oppdrag er ment å finne sted i ulike kritiske situasjoner, og forskning fra Department Behavioral Science and Leadership ved US Military Academy viser at en av de viktigste faktorene i krise/krigssituasjoner er at soldatene kjenner og stoler på sin leder (Sweeney 2007 og Kolditz 2007). Ingen trening medfører derimot at soldatene ikke kjenner sin leder/befal. Færre øvelser fører også til svekket avdelingsfølelse og samhold blant soldatene.

Landsrådet for Heimevernet ser Heimevernet som Forsvarsgrenenes brofeste i forhold til Utenlandsoperasjoner. Heimevernet får årlig tilført mannskaper som vender hjem fra tjeneste i utlandet. Disse holder et høyt nivå i forhold til etterspurte militære ferdigheter. Heimevernet arbeider aktivt opp mot Vernepliktsverket for å få tilført mannskaper som har slik erfaring. Disse mannskapene disponeres i alle deler av Heimevernets krigsoppsetning, ikke bare i Innsatsstyrkene.

Dagens situasjon er at ca. 15 % av de som tjenestegjør i Utenlandsoperasjoner har stilling i Heimevernets krigs- eller fredsorganisasjon. Denne styrkeprosenten forventes å øke i stor grad.

Heimevernet vil for fremtiden få avgjørende betydning som styrkebrønn for utenlandsoperasjoner. Det må forventes en utvikling hvor erfarne mannskaper inngår i en rotasjon med periodiske opphold i utlandet, mens de vedlikeholdes og trenes i Heimevernet. Samtidig er det økt fokus på de belastninger som tjenestegjørende i Utenlandsoperasjoner påføres. Heimevernet vil bli det naturlige samlingsstedet for de som har vært i Utenlandsoperasjoner - fordi Heimevernet er der de bor. Heimevernet er godt i stand til å følge opp og bistå mannskaper som sliter med uheldige ettervirkninger fra tjenesteforhold i utlandet.

Det å fravike prinsippet om årlig trening medfører at Heimevernets samspill med soldater og Forsvarsgrener i tilknytning til Utenlandsoperasjoner kan bli ødelagt.

LANDSRÅDET FOR HEIMEVERNET

Jan Tore Berg- Knutsen
leder

Svein Haugen
sekretær